

» ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΗ

Παιδική επιληψία, μαθησιακές δυσκολίες και σχολική επίδοση: Πώς συνδέονται

Η παιδική επιληψία είναι μια χρόνια νευρολογική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από μια προδιάθεση για εμφάνιση επεισοδίων σπασμών ή επιληπτικών κρίσεων. Οι κρίσεις αυτές προέρχονται από τον εγκέφαλο, ο οποίος αποτελείται από εκατομμύρια νευρικά κύτταρα, τους νευρώνες. Οι νευρώνες χρησιμοποιούν ηλεκτρικά σήματα για να επικοινωνούν μεταξύ τους και να ρυθμίζουν λειτουργίες του σώματος, όπως η κίνηση ή οι αισθήσεις. Όταν αυτά τα ηλεκτρικά σήματα δεν λειτουργούν σωστά, μπορεί να προκληθεί επιληπτική κρίση. Οι επιληπτικές κρίσεις που εμφανίζει ένα παιδί μπορούν να έχουν διαφορετική μορφή και να απαιτούν διαφορετική θεραπεία. Η επιληψία εμφανίζεται συνήθως σε 5 παιδιά ή εφήβους ανά 1.000 άτομα και μπορεί να επηρεάσει σε διαφορετικό βαθμό την ανάπτυξη της γνωστικής ικανότητας, της γλώσσας, της συναισθηματικής συμπεριφοράς, των κοινωνικών δεξιοτήτων και της μάθησης. Παρ' όλα αυτά, οι πιθανότητες εμφάνισης αυτών των επιπτώσεων μειώνονται αισθητά όταν παρέχεται έγκαιρη και αποτελεσματική ιατρική θεραπεία, καθώς και ψυχολογική υποστήριξη στα παιδιά.

Της **Σαβίνας Μπανιτή***

Δύο επιληπτικά σύνδρομα που εμφανίζονται συχνά στην παιδική ηλικία και αντιπροσωπεύουν περίπου το 30% των περιπτώσεων παιδικής επιληψίας είναι η Αφαιρετική επιληψία της παιδικής ηλικίας και η Ρολάνδειος επιληψία. Και τα δύο χαρακτηρίζονται ως «καλοήθη» επειδή τείνουν να υποχωρούν μετά την έναρξη της εφηβείας. Ωστόσο, τα προβλήματα που μπορεί να προκαλέσουν δεν εξαφανίζονται πάντα με την υποχώρηση της νόσου, γεγονός που καθιστά κρίσιμο τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπισή τους.

Η Αφαιρετική επιληψία εμφανίζεται συχνά σε παιδιά 4-10 ετών και χαρακτηρίζεται από σύντομες κρίσεις αφαιρετικότητας, όπου το παιδί φαίνεται να κάνει την επαφή με το περιβάλλον χωρίς να το θυμάται. Μελέτες δείχνουν ότι συχνά συνδέεται με ελλείμματα στην προσοχή, τον προγραμματισμό και τη γλώσσα.

Η Ρολάνδειος επιληψία εμφανίζεται συνήθως σε παιδιά 3-13 ετών, με χαρακτηριστικά επεισόδια συνειδητών κρίσεων, κατά τις οποίες το παιδί μπορεί να βιώσει συσπάσεις ή μούδιασμα στο πρόσωπο ή τη γλώσσα. Η βιβλιογραφία αναφέρει συχνά ελλείμματα στην προσοχή, στις οπτικοκινητικές

Η Ρολάνδειος επιληψία εμφανίζεται συνήθως σε παιδιά 3-13 ετών, με χαρακτηριστικά επεισόδια συνειδητών κρίσεων, κατά τις οποίες το παιδί μπορεί να βιώσει συσπάσεις ή μούδιασμα στο πρόσωπο ή τη γλώσσα

δεξιότητες και στην εκφραστική γραμματική σε παιδιά με αυτό το σύνδρομο.

Εκτός από τα παιδιά με Αφαιρετική και Ρολάνδειο επιληψία, τα οποία συχνά παρουσιάζουν γνωστικά και γλωσσικά ελλείμματα, όπως στην προσοχή, στον προγραμματισμό και τις γλωσσικές δεξιότητες, αξίζει να αναφερθούμε και σε μία άλλη ομάδα παιδιών με παρόμοιες προκλήσεις: τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Και σε αυτά παρατηρούνται ελλείμματα, όπως στη διατήρηση και την επεξεργασία πληροφοριών για μικρό χρονικό διάστημα (εργαζόμενη μνήμη), στην ανάλυση και οργάνωση ενός προβλήματος και στην επιλογή στρατηγικών (προγραμματισμός), και στην εστιασμένη εργασία (προσοχή). Παράλληλα, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αναγνώριση και διαχείριση των μονάδων του λόγου (φωнологική ικανότητα) και στη γρήγορη ονομασία οπτικών ερεθισμάτων (π.χ., αριθμών, γραμμάτων, εικόνων).

Τα κοινά αυτά γνωστικά και γλωσσικά ελλείμματα που εμφανίζονται τόσο στα παιδιά με επιληψία όσο και στα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες επηρεάζουν αρνητικά τις επιδόσεις τους σε βασικές σχολικές ικανότητες όπως η ανάγνωση, η ορθογραφία ή τα μαθηματικά. Παρόλο που τα ελλείμματα αυτά είναι γνωστά, δεν έχουν μελετηθεί εκτενώς ταυτόχρονα στους δύο αυτούς πληθυσμούς. Γι' αυτό η έρευνα που διεξάγεται στο Κέντρο Εφαρμοσμένων Νευροεπιστημών (ΚΕΝ) του Πανεπιστημίου Κύπρου, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΝΥ), εστιάζει στη διερεύ-

νηση της σχέσης μεταξύ γνωστικών (π.χ., προσοχή, μνήμη) και γλωσσικών (π.χ., φωνολογική ικανότητα και γρήγορη

ονομασία ερεθισμάτων) λειτουργιών και του προφίλ νοημοσύνης παιδιών με Αφαιρετική και Ρολάνδειο επιληψία,

καθώς και παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, συγκρίνοντας τα με τυπικά αναπτυσσόμενους συνομηλίκους. Η έρευνα αυτή στοχεύει επίσης στον εντοπισμό των συγκεκριμένων ελλειμμάτων που επηρεάζουν αρνητικά τις σχολικές επιδόσεις αυτών των παιδιών.

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης θα συμβάλουν στην εμπέδωση της κατανόησης του γνωστικού και γλωσσικού προφίλ των παιδιών με Αφαιρετική και Ρολάνδειο επιληψία, και θα προσθέσουν σημαντικά στη γνώση σχετικά με την επίδραση αυτών των ελλειμμάτων στη μαθησιακή τους επίδοση. Παράλληλα, η έρευνα επιδιώκει να προωθήσει την άποψη ότι η έγκαιρη γνωστική αξιολόγηση μπορεί να βοηθήσει στον πρώιμο εντοπισμό και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών κάθε παιδιού. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να προληφθούν μεγαλύτερες δυσκολίες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τη μαθησιακή του πορεία.

***Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Σχολικής Ψυχολογίας, τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου και ΚΕΝ**